

Βρυξέλλες, 17 Μαρτίου 2025
(OR. en)

7161/25

COH 19

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Προεδρία
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Μια πιο δυναμική και στρατηγική πολιτική συνοχής: συμβολή για αλλαγές στην τρέχουσα και την επόμενη προοπτική - <i>Ανταλλαγή απόψεων</i>

Η σύνοδος του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων που θα πραγματοποιηθεί στις 28 Μαρτίου είναι αφιερωμένη στην πολιτική συνοχής: οι αρμόδιοι για την πολιτική συνοχής υπουργοί καλούνται να συζητήσουν το θέμα με τίτλο: «Μια πιο δυναμική και στρατηγική πολιτική συνοχής: συμβολή για αλλαγές στην τρέχουσα και την επόμενη προοπτική» με βάση το έγγραφο της Προεδρίας, το οποίο παρατίθεται στο παράρτημα του παρόντος σημειώματος.

Έγγραφο αναφοράς

για το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων που είναι αφιερωμένο στην πολιτική συνοχής
«Μια πιο δυναμική και στρατηγική πολιτική συνοχής: συμβολή για αλλαγές στην τρέχουσα
και την επόμενη προοπτική»

Τους τελευταίους μήνες εντείνεται όλο και περισσότερο η συζήτηση σχετικά με την πιθανή μελλοντική μορφή του επόμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ) και της πολιτικής συνοχής στο πλαίσιο του. Η συζήτηση αυτή διαμορφώνεται από εκπροσώπους όλων των ενδιαφερόμενων μερών: της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, των κρατών μελών, των περιφερειακών και των τοπικών αρχών, άλλων θεσμικών οργάνων της ΕΕ, καθώς και ακαδημαϊκών και μη κυβερνητικών οργανώσεων¹. Τα κύρια συμπεράσματα από τις μέχρι στιγμής συζητήσεις δείχνουν ότι η προσέγγιση της «πεπατημένης» δεν συνιστά επιλογή στο επόμενο ΠΔΠ. Όταν όμως πρόκειται για τις λεπτομέρειες των λύσεων οι πιθανές προσεγγίσεις διαφέρουν, με αποτέλεσμα να δημιουργείται ανάγκη να συζητηθούν πρακτικές λύσεις και να διαμορφωθεί συναίνεση γύρω από αυτές.

¹ Μεταξύ άλλων: τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την πολιτική συνοχής, η κοινή δήλωση υπουργών αρμόδιων για την πολιτική συνοχής την οποία υπέγραψαν 11 κράτη μέλη (ΒΛ, ΤΣ, ΕΣ, ΚΡ, ΟΥ, ΛΙ, ΛΕ, ΡΜ, ΣΚ, ΣΝ, ΠΛ) και η οποία εγκρίθηκε τον Μάιο του 2024 στην Πράγα· η έκθεση της ομάδας υψηλού επιπέδου για το μέλλον της πολιτικής για τη συνοχή· η 9η έκθεση για τη συνοχή με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου που εγκρίθηκαν τον Ιούνιο του 2024· η έκθεση E. Letta: Πολύ περισσότερο από μια απλή αγορά· τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με το μέλλον της πολιτικής συνοχής.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε ένα σύνολο κύριων στόχων και προτεραιοτήτων της ΕΕ για τα επόμενα έτη². Περιλαμβάνουν την ανάγκη ανάληψης τολμηρής δράσης για τη διασφάλιση βιώσιμης ευημερίας, ανταγωνιστικότητας, δημοκρατίας, ασφάλειας, άμυνας και ανθεκτικότητας, με παράλληλη προστασία των αξιών της ΕΕ. Η ανταγωνιστικότητα αναφέρθηκε ως ένας από τους κύριους στόχους της ΕΕ, με έμφαση στο γεγονός ότι **θα βρίσκεται στο επίκεντρο της εντολής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής**. Ένα από τα θεμέλια της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης είναι οι πολίτες της και αυτό προσδίδει καίρια σημασία στην ανάγκη **προώθησης δεξιοτήτων και ποιοτικών θέσεων εργασίας**. Επιπλέον, στο πλαίσιο της εξελισσόμενης γεωπολιτικής κατάστασης, έχει αυξηθεί και η σημασία της **ευρωπαϊκής άμυνας**, όπως επιβεβαιώθηκε πρόσφατα από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο³. Η Επιτροπή εισηγήθηκε δυναμικές δράσεις αφενός για την απλούστευση και τη μείωση των διοικητικών επιβαρύνσεων και αφετέρου για την προώθηση της ταχύτητας και της ευελιξίας στην εφαρμογή των πολιτικών και τον καλύτερο συντονισμό τους σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο. Το κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ πρέπει να αναθεωρηθεί και να προσαρμοστεί ώστε να ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες των πολιτών και των επιχειρήσεων, καθώς και για την έγκαιρη και αποτελεσματική εκτέλεση των κονδυλίων της ΕΕ.

² Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2025, *Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Πυξίδα ανταγωνιστικότητας για την ΕΕ*, COM (2025) 30 final· *Πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2025 - Προχωράμε μαζί για μια πιο τολμηρή, απλούστερη και ταχύτερη Ένωση*, COM (2025) 45 final· *Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Μια απλούστερη και ταχύτερη Ευρώπη: Ανακοίνωση για την εφαρμογή και την απλούστευση*, COM (2025) 47 final· *Επιστολή της Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ursula von der Leyen, 4 Μαρτίου 2025* https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_684, *Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Ένωση δεξιοτήτων*, COM (2025) 90 final.

³ Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικά με την ευρωπαϊκή άμυνα, 6 Μαρτίου 2025.

Η ανακοίνωση σχετικά με την πορεία προς το επόμενο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο, που δημοσιεύθηκε τον Φεβρουάριο του 2025⁴, αναφέρει ότι ο μελλοντικός προϋπολογισμός της ΕΕ θα πρέπει να δώσει προτεραιότητα στην αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων, όπου οι δαπάνες σε ευρωπαϊκό επίπεδο αποφέρουν την υψηλότερη προστιθέμενη αξία. Στην ανακοίνωση τονίζεται σαφέστατα ότι **«[ο]ι προτεραιότητες της ΕΕ πρέπει να υλοποιούνται από κοινού —τα κράτη μέλη και οι περιφέρειές τους πρέπει να διαμορφώνουν πολλές από τις επιτόπιες επενδύσεις της ΕΕ, και ο προϋπολογισμός της ΕΕ να στηρίζει και να παρέχει κίνητρα για τη δράση τους»**. Η ενισχυμένη υλοποίηση μιας προσέγγισης που βασίζεται στις επιδόσεις επισημαίνεται ως λύση για να αυξηθεί η αποδοτικότητα και η ταχύτητα της υλοποίησης.

Στο ίδιο έγγραφο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει επίσης μια νέα προσέγγιση για εκσυγχρονισμένο προϋπολογισμό της ΕΕ, ο οποίος θα πρέπει να έχει ως επίκεντρο, μεταξύ άλλων, ένα **«σχέδιο για κάθε χώρα με βασικές μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, με έμφαση στις κοινές μας προτεραιότητες, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής»**. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι **«[π]ρέπει να σχεδιαστεί και να εφαρμοστεί μια ενισχυμένη πολιτική συνοχής και ανάπτυξης με επίκεντρο τις περιφέρειες, σε συνεργασία με τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές»**, αλλά ο τρόπος με τον οποίο θα μπορούσε αυτό να επιτευχθεί στην πράξη απαιτεί περαιτέρω επεξήγηση.

Σύμφωνα με την Επιτροπή, η ιδέα ενός τέτοιου σχεδίου θα μπορεί να προσφέρει ευκαιρίες για βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των ενωσιακών και των εθνικών πολιτικών, να διασφαλίσει τη μεταξύ τους συνέργεια και να προωθήσει διαρθρωτικές αλλαγές (στα κράτη μέλη και τις περιφέρειες), υπό την προϋπόθεση ότι συνδέεται με την ενοποίηση και την απλούστευση των κανόνων εφαρμογής. Ωστόσο, υπάρχει ασάφεια όσον αφορά την προτεινόμενη συμπερίληψη μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων στα ανά χώρα σχέδια, ιδίως στο πλαίσιο των διδαγμάτων που αντλήθηκαν από την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, και τις προκλήσεις όσον αφορά τον καθορισμό κατάλληλου ρόλου για τις περιφέρειες σε αυτό το μοντέλο. Επιπλέον, ο ενδεχόμενος αντίκτυπος αυτής της νέας προσέγγισης στις περιφερειακές ανισότητες εντός μιας χώρας και ο ρόλος των περιφερειακών και των τοπικών αρχών είναι επίσης ασαφείς και μπορεί να δημιουργήσουν ανησυχίες ότι θα εφαρμοστεί παντού μία και μόνη λύση. Από αυτό συνεπάγεται ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να μελετήσουν και να συζητήσουν με ποιον τρόπο θα πρέπει να εφαρμόζεται η πολιτική συνοχής στις δημοσιονομικές προοπτικές μετά το 2027, ιδίως λαμβάνοντας υπόψη τις προτάσεις της Επιτροπής όσον αφορά τις προτεραιότητες της ΕΕ, τη μέθοδο υλοποίησης και τη θέση που έχει η πολιτική συνοχής στις προτάσεις αυτές.

⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Η πορεία προς το προσεχές Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο, COM(2025) 46 final.

Δεδομένου ότι εντείνεται ο προβληματισμός περί του πώς μπορούν να ευθυγραμμιστούν οι δράσεις και οι πολιτικές με τις νέες προτεραιότητες της ΕΕ που προτείνει η Επιτροπή, **κρίνεται σκόπιμο να εκσυγχρονιστεί και η πολιτική συνοχής ήδη στο τρέχον ΠΔΠ, κατά τη διάρκεια της εν εξελίξει ενδιάμεσης επανεξέτασης των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής.** Η προσαρμογή της ισχύουσας πολιτικής συνοχής στις κοινές προκλήσεις θα απαιτήσει την προσπάθεια όλων των σχετικών ενδιαφερομένων σε ενωσιακό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, προκειμένου να αναπροσανατολιστούν και να επιταχυνθούν η υλοποίηση και η επίτευξη αποτελεσμάτων όσον αφορά την πολιτική συνοχής.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή επισήμανε ότι **η εν εξελίξει ενδιάμεση επανεξέταση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής** θα μπορεί να προσφέρει μια καλή ευκαιρία για την ευθυγράμμιση της πολιτικής συνοχής με τις αναδυόμενες ανάγκες και τις προτεραιότητες της ΕΕ, ιδίως με σκοπό την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της ανθεκτικότητας, της ασφάλειας και της απλούστευσης των διαδικασιών της ΕΕ. Ταυτόχρονα, τονίζεται η ανάγκη να συντελεσθεί πρόοδος σε βασικές πρωτοβουλίες της ΕΕ, όπως η πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση ή η ενίσχυση των αμυντικών δυνατοτήτων στην ΕΕ⁵. Η εν εξελίξει ενδιάμεση επανεξέταση της πολιτικής συνοχής θα μπορούσε επίσης να χρησιμοποιηθεί ως ευκαιρία προβληματισμού σχετικά με επιπρόσθετα μέσα, δυνατότητες και κίνητρα για αμυντικούς σκοπούς⁶, συμπεριλαμβανομένων όχι μόνο υποδομών διπλής χρήσης αλλά και πλήρως ανεπτυγμένων στρατιωτικών σκοπών. Από αυτό συνεπάγεται ότι **είναι αναγκαίο να εξεταστεί πώς μπορεί να επιτευχθεί ο στόχος συνοχής, με παράλληλη αντιμετώπιση βασικών προκλήσεων, όπως η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της ανθεκτικότητας, της ασφάλειας και της άμυνας σε ενωσιακό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα.**

⁵ Μεταξύ άλλων: Ομιλία του εκτελεστικού αντιπροέδρου κ. Raffaele Fitto στη Διάσκεψη: «Ο ευρωπαϊκός τρόπος ανάπτυξης: Αναπτυξιακή πολιτική για μια ασφαλή, ανθεκτική και ανταγωνιστική Ευρώπη», ομιλία του εκτελεστικού αντιπροέδρου κ. Raffaele Fitto σχετικά με το μέλλον της πολιτικής συνοχής στην Επιτροπή Περιφερειακής Ανάπτυξης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου — REGI, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2025, Επιστολή της Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ursula von der Leyen, 4 Μαρτίου 2025 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_684

⁶ Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικά με την ευρωπαϊκή άμυνα, 6 Μαρτίου 2025.

Η συζήτηση κατά την επίσημη σύνοδο των υπουργών που είναι αρμόδιοι για την πολιτική συνοχής αποσκοπεί στη διερεύνηση δυνατικών τρόπων ενίσχυσης της πολιτικής συνοχής. Αναμφίβολα η μελλοντική πολιτική συνοχής θα πρέπει να εξελιχθεί και να ευθυγραμμιστεί εγγύτερα προς τις κοινές προτεραιότητες της ΕΕ. Ωστόσο, ταυτόχρονα, πρέπει να διατηρηθεί και να ενισχυθεί περαιτέρω ο κύριος στόχος της, δηλαδή η επίτευξη κοινωνικής, οικονομικής και εδαφικής συνοχής.

Για προσανατολισμό της συζήτησης κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων με θέμα τη συνοχή, η πολωνική Προεδρία καλεί τους υπουργούς να δώσουν την άποψή τους σχετικά με τα ακόλουθα ερωτήματα. Τα ερωτήματα θα εξεταστούν σε μία και μόνη συνεδρίαση στρογγυλής τραπέζης. Οι παρεμβάσεις δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τα 4 λεπτά.

1. Πώς θα πρέπει να επιτευχθούν οι στόχοι της Συνθήκης για την πολιτική συνοχής και να προαχθεί η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση στη νέα αρχιτεκτονική των πολιτικών της ΕΕ μετά το 2027; Πώς θα πρέπει να προγραμματιστεί στο πλαίσιο του προτεινόμενου σχεδίου για κάθε χώρα, συμπεριλαμβανομένων των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων σε εθνικό και υποεθνικό επίπεδο;
2. Λαμβάνοντας υπόψη την προσέγγιση της Επιτροπής και τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, πώς θα πρέπει να προσαρμοστεί η πολιτική συνοχής στις τρέχουσες δημοσιονομικές προοπτικές ώστε να ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στις αναδυόμενες προτεραιότητες και ανάγκες;